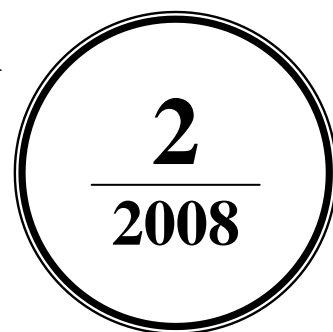

SPRAVODAJKA

OBLASTNÉHO KLUBU VOJENSKÝCH VÝSADKÁROV

BANSKÁ BYSTRICA

Muži v balóne

Vyvrcholením výcviku výsadkárov po pozemnej príprave a príprave na trenažéroch orientovanej na získanie potrebnej kondície a metodiky zoskoku bol samotný zoskok padákom. Tak tomu bolo v 50. rokoch, keď som vykonával službu u výsadkovej brigády v Prešove. Prvá dva praktické cvičné zoskoky boli uskutočňované z balóna a ďalšie už priamo z lietadla. Posádku balóna tvorili – výsadkový sprievodca (inštruktor) a štyria skákajúci výsadkári. Balón bol pripútaný na oceľovom lane s navijakom obsluhovaným z vozidla ZIS a vypúšťaný do výšky okolo 400 m pre zoskoky.

Príhodu, ktorú chcem opísať sa stala asi r. 1955 za silných mrazov (cca -30°) v posádke Prešov - Solivar. Došlo k veľmi nepríjemnej udalosti. Pri striedaní výsadkových sprievodcov došlo k roztrhnutiu kotviaceho lana od navijaku a to práve v momente, keď do balónového koša vstúpil striedajúci sprievodca. Balón uletel. Tragédia bola v tom, že v koši zostali dvaja sprievodcovia s jedným záchranným padákom. Balón naberal nekontrolovateľnú výšku a zmizol z obzoru. Správu o tejto udalosti som prijal ako operačný dozorný výsadkovej brigády. Neodkladne som o udalosti informoval orgány MNO a veliteľa výsadkového vojska plk. Kričfalušihó, ktorý sa práve v tej dobe nachádzal na štábe výsadkovej brigády v Prešove.

Do sledovania a hľadania uleteného balóna s posádkou bola zapojená protivzdušná obrana štátu (PVOS), ktorej radarové systémy hľadali balón po celej republike i za hranicami. Nakoľko sa v tej dobe nad štátmi Varšavskej zmluvy vznášalo veľa rôznych balónov s propagandistickými – štvavými letákmi, ktoré vysielala organizácia Slobodná Európa, dostávali sme od PVOS množstvo rôznych a protichodných správ o pohybe uleteného balóna. Jedna správa dokonca uvádzala, že balón bol zistený už nad Budapešťou.

Čo sa však odohrávalo v balónovom koši?

Podľa údajov na výškomere balón neustále stúpал a priblížil sa k výške 3.000 m, čo bola aj teoretická hranica, kedy by malo dôjsť vplyvom rôznych tlakov k jeho roztrhnutiu. Balón bol síce opatrený ventilom na vypúšťanie vodíka, avšak jeho otváranie akoby vôbec nereagovalo. Okrem toho má aj strhovaciu časť, ktorá sa používala pri úplnom a rýchlom vypustení vodíka. Po jeho otvorení by sa údajne balón mal vznášať ako padák a letieť k zemi. To však ešte nikdy nikto nevyskúšal a preto obava z takéhoto postupu bola asi opodstatnená. Posádka si začala solidárne ponúkať jediný záchranný padák, aby sa aspoň jeden člen zachránil. To však ani jeden neprijal, pretože si uvedomovali skutočnosť, že keby to urobili, balón by tak bol odľahčený, naberal by výšku ešte viac a nebezpečie jeho roztrhnutia by sa stupňovalo. Obaja však zvážili, že sa spolu objatím uchopia a na jednom padáku zoskočia. Obaja však zvážili, že záchranný padák je malých rozmerov a mohol by sa pod váhou dvoch mužov roztrhnúť. Tak isto hrozilo, že by sa v mraze v pevnom objatí pri trhnutí spôsobenom otvorením padáka neudržia spolu, preto aj túto alternatívu vylúčili. A balón stúpал ďalej. Prežívali ťažké chvíle a nervozita sa stupňovala

pri predstave, že pri dosiahnutí určitej výšky musí prísť k prasknutiu balóna a po ňom pád z niekoľkotisícovej výšky. Čiastočné uvoľnenie napätej situácie nastalo, keď sa ručička výškomeru ustálila na výške 3.500 m. Balón začal klesať. O chvíľu však začali obavy z pristátia. Ak by balón dopadol na zem veľkou rýchlosťou, mohlo by to mať pre posádku tragické následky. Nestalo sa – posádka pristála šťastne pri Košiciach. Po pristátí obratne strhli strhovací ventil a tak vypustili zvyšný vodík z balóna, ktorý sa už nemohol znovu vzniesť a ostal ležať vypustený na zemi.

Keď som ako operačný dozorný od jedného člena posádky – práporčíka Križku obdržal telefonickú správu o šťastnom mieste pristátia, ihneď som udalosť ohlásil prítomnému veliteľovi výsadbkového vojska. Ten v prítomnosti svojho poradcu plk. Draniševa začal zúrivo nadávať a vyhrážať sa, že posádku balóna zavrie do basy až budú čierni. Na tieto vyhrážky reagoval sovietsky poradca tak, že upokojoval veliteľa výsadbkového vojska a s jemu vlastnou rozvahou povedal: „...nie tak, nie tak tovarišč komandir, eto molodci, eto geroji.“ Vtom sa veliteľ spamätal uvedomujúc si, že posádka balóna sa zachovala skutočne hrdinsky a profesionálne, okrem malého priestupku, že si záchranný padák vymieňali v balónovom koši a nie mimo koša. Svojím počínaním si zachránili vlastné životy aj materiálne hodnoty.

Po príchode veliteľa vojska a sovietskeho poradcu na miesto pristátia bolo rozhodnutie nasledovné:

- práporčík Križka povýšený do hodnosti podporučíka
- vojak povýšený na desiatnika
- obom udelená mimoriadna 10-dňová dovolenka a finančná odmena 500 Kčs.

O tejto udalosti sa u výsadbkového vojska aj v prešovskej verejnosti ešte veľa hovorilo a bol o nej , s pridaním rôznych senzácií, nakrútený film pre potreby armády s názvom „Muži v balóne.“

kol. plk. v. v. Albert Mikovíny

Zápis

z výročnej členskej schôdze Oblastného klubu vojenských výsadkárov v Banskej Bystrici konanej dňa 9. apríla 2008 v Banskej Bystrici

Prítomní: podľa prezenčnej listiny z 31 členov prítomných 26

Hostia-kolegovia: Anton Múdry – KVV SR

Pavel Franík – KVV Bratislava

Lubica Šuplatová – KVV Bratislava

Štefan Janáček, Miloš Kolárik, Ján Nosko, Peter Halaj – Miestny KVV Šumiac

Leo Kolník – veterán a inštruktor prvých parašutistov na Slovensku v roku 1943

Milan Hladík – nový člen klubu

Úvodom predseda klubu kol. Paľo Vojtek privítal pozvaných hostí a prítomných členov klubu, kde zvlášť vyzdvihol vysokú účasť (83,87 %). Predniesol návrh bodov programu rokovania:

- 1. Privítanie hostí*
- 2. Správa o činnosti klubu v roku 2007 a plán činnosti na rok 2008*
- 3. Diskusia, predstavenie nových členov, doplnenie adres a telefónnych čísel*
- 4. Voľba delegátov na Slovenský snem KVV, ktorý sa bude konať dňa 23. mája 2008*

Po privítaní hostí a ostatných prítomných predseda klubu kol. Paľo Vojtek predniesol správu o činnosti klubu v roku 2007. Ospravedlnil sa, že z vážnych zdravotných problémov od septembra 2007 sa nemohol naplno venovať výkonu funkcie a ešte nemôže naplno túto funkciu vykonávať. Poďakoval sa všetkým, ktorí sa s ním počas liečenia kontaktovali. K činnosti v minulom roku vyzdvihol prezentáciu našej klubovej zástavy v Žiline, o účasti na „Stretnutí 2007“ v Žiline, ktorého sa zúčastnilo 22 členov nášho klubu. Ďalšie stretnutie sa uskutočnilo 25. 8. 2007 na letisku Malé Bielice pri príležitosti výročia 60. rokov od uskutočnenia prvých zoskokov na tomto letisku. Stretnutia sa zúčastnilo 16 členov, ktoré bolo na veľmi dobrej úrovni. Pripomenul, že aj tohto roku sa budú konať majstrovstvá sveta v parašutizme v Lučenci a tiež by sme sa mohli pri tejto príležitosti stretnúť. Vyzval, že môžu byť navrhnuté aj iné letiská, kde sa stretneme.

Po prednesení správy o činnosti a plánovaných akciách v roku 2008 bolo slovo udelené hostom. Ako prvý vystúpil so svojím príhovorom kol. A. Múdry – predseda celoslovenského KVV, kde okrem iného skonštatoval, že minulý rok bol pre KVV veľmi úspešný a bol bohatý na udalosti. Najvýraznejšou udalosťou bolo „Stretnutie 2007“ v Žiline, ktoré bolo podobné ako v Prostějove. Zdôraznil, že naším prvoradým cieľom je zachovávať históriu a historické udalosti slovenských výsadkárov od ich vzniku cez odboj až po dnešok. Pretože máme málo historikov, ktorí píšu o československých výsadkároch a ťažko sa určuje, ktorí boli Slováci. Väčšinou sa orientujeme podľa rodiska výsadkára. Veľmi si ceníme knižné vydanie „Dejiny parašutizmu na Slovensku“ od nášho kolegu Tencera. Okrem toho boli vydané aj „Dejiny vojenských výsadkárov“, kde sme prvý krát presadili tú časť slovenských výsadkárov, ktorú prezentoval tu prítomný kolega Kolník. Je to už druhý záznam, prvý urobilo letectvo, kde bola napísaná anabáza o príslušníkoch parašutistickej roty. Dokázali sme to dostať aj do záznamov českých historikov. Príkladom je kniha s názvom „Hodvábne nite“, kde jedna celá časť bola prevzatá od kolegu Petra Švrla, ktorú napísal v našich dejinách a dostalo sa to do nášho povedomia, lebo bolo problémom k týmto našim výsadkárom sa vyjadrovať. Žilina dokonca postavila pomník na Hájiku, kde si uctieame výsadkárov, ktorí bojovali za našu slobodu. Prezentovali sme zástavu II. paradasantnej brigády, čo nebolo lacné ju vyhotoviť, stála asi 15.000 Sk. Dôležité je, že aj SZPB ju vníma ako svoju, aj keď je to replika. Originálna zástava sa kdesi stratila. V rámci zachovania histórie a tradície v Žiline poriadame už 14. ročník memoriálu Jozefa Gabčíka, ktorý bude tohto roku nadväzovať na Snem. Chodievame vzdať úctu k pamätníku na vrchu Slemä. V našom pracovnom pláne činnosti KVV Žilina pre rok 2008, ktorý som výboru dal k dispozícii, je tam táto akcia uvedená. Ešte k histórii uviedol, že po nás ostáva pamätník Gabčíka, Baniča, ostávajú tabule na kasárňach v Prešove a ďalšie pamiatky, ktoré náš klub zabezpečil a zabezpečuje. Druhá oblasť, ktorá je tiež našim cieľom, je otázka spolupráce s armádou SR, osobitne v súčasnosti s našim výsadkovým plukom v Žiline. Možno to bolo prekvapenie, že na „Stretnutí 2007“ sa pán minister obrany z tribúny pochválil, že sám znovu určil veliteľa plk. Šeba naspäť za

veliteľa a pplk. Genčák bol odvolaný a že výsadkový pluk aj s našim príspevom sa stal znovu plukom. Dostal svoje postavenie, že veliteľ môže byť plukovník, zástupcovia podplukovníci o ten stupeň vyššie. lebo predtým to bolo takýmto spôsobom zdegradované, lebo sme sa dostali pod pozemné vojsko a tým pluk strácal svoje postavenie a v Prostějove 601. skupina rastie i 102. prieskumný prápor, čo je o niečo významne inom. Náš pluk je v súčasnosti opäť pod generálnym štáбом, má svoje vízie, ktoré by mal naplniť tak, že sa nebudeme hanbiť za našich, ktorí sa svojím nasledovníkom z poza hranice vyrovnajú. To je vojenská časť a musí vyhlásiť, že náš klub sa rozhodne postavil na stranu našich vojakov, čím sme im značne pomohli, čo ocenil aj minister obrany. Spomenul ďalej aj ďalšie akcie, ktoré robili s vojakmi pri organizovaní akcií napr. memoriál Gabčíka, Baniča, kde armáda vyslala vrtulníky, čestné stráže a pod. Tretia oblasť je klubová, v ktorej ide najmä o spoločenskú časť, rôzne stretnutia na letiskách, akcie, streľby, stretnutia pri MDŽ, vianočná kapustnica a pod., kde sa môžeme porozprávať o tej „našej vojne.“ Ešte raz sa vrátil k „Stretnutiu“, kde vyzdvihol, že sme slovenská organizácia pevná a že sme dokázali túto akciu našim českým kolegom vrátiť. Pozitívny ohlas bol uverejnený v českých spravodajoch. V roku 2010 nás bude pravdepodobne hostiť Prostějov a naša organizácia bude toto stretnutie pripravovať v roku 2012. V nadväznosti na akcie v roku 2008 ďalej informoval, že im ide o Memoriál Jozefa Gabčíka, ktorý je spojený so Snemom, ktorý bude 23. mája 2008 od 15:00 do 18:00 hod. Snem chceme urobiť reprezentačnejšie, pozvať naň čestných hostí, ktorí na druhý deň sa zúčastnia Memoriálu J. Gabčíka. V rámci personálnych otázok sa organizácia Snemu pripravuje bez zmien. Na každých desať členov je jeden delegát. Predseda sa volí samostatne. Kandidatúru na predsedu opäť prijal. Medzi ďalšie rozhodujúce akcie patrí Michalský deň, ktorý je v štádiu príprav. Výstup na vrch Slemä sa uskutoční prvú októbrovú sobotu. Ďalej informoval, že kolegovia v Čechách organizujú akciu tzv. Memoriál výsadkárov, ktorý sa bude konať v Liberci. Bolo by vhodné vyslať súťažné družstvo, ktoré musí mať dohromady 180 rokov, teda jeden člen družstva musí byť trochu mladší, ale ďalší musí 60 rokov prekračovať. Súťažiť sa bude na štadióne v streľbe, v behu, v hode granátom a pod. Stále platí, že 18. jún v ČR sa v Prahe oslavuje „Antropoid“. Bolo by vhodné tejto akcie sa zúčastniť. Sú aj iné pekné akcie organizované v ČR, napr. v Zlíne na Javorníkoch. Záverom poprial všetkým veľa výsadkového zdravia, modré nebo nad hlavou a spokojnosti v rodine a v klubovom živote.

Kolega Dano Kollár v rámci diskusie privítal nášho kolegu Alberta Mikovínyho, ktorý bol jeho náčelníkom spojenia počas vojenskej služby v Prešove a poďakoval predsedovi nášho klubu p. Vojtekovi, že vzhľadom na zhoršený zdravotný stav dokázal prísť medzi nás a viesť výročnú schôdzu (veľký potlesk). Ešte vysoko ocenil, že kolega Tencer dokázal napísať dva diely „Dejiny parašutizmu na Slovensku“, kde sa preukazuje, o čo sme v súčasnej demokracii prišli zrušením Zväzarmu a ako teraz prebieha parašutizmus na Slovensku.

Na návrh kol. Vlada Kavického bola vzdaná ústa nášmu zosnulému kolegovi Štefanovi Vaškovi minútou ticha. Všetci prítomní povstali a uctili si jeho pamiatku.

Kol. Vlado Kavický dal kolovať listinu, aby si prítomní členovia klubu skontrolovali adresy a aktualizovali telefónne čísla. Aktualizovaný adresár bude uverejnený v Spravodajcovi, ktorý bude zaslaný v rámci doplnenia evidencie aj KVV v Prostějove kol. Jindřichovi Starému. Oznamil, že rozdal publikáciu „60. rokov výsadkového vojska“ niektorým členom. Potom informoval o programe, ktorý ponúkajú kolegovia z Čiech. Ponuka je široká. Niektoré akcie spomínal aj kolega Múdry. Napríklad akcia v Liberci, kde je aj streľba, je plánovaná medzi 20. a 30. 8. 2008, ešte to bude spresnené aj s podmienkami. Súťažné trojčlenné družstvo má mať dohromady 180 rokov, príspevok bude asi 400 Sk na osobu. Ďalšia zaujímavá akcia je na Starých Splavoch v dňoch 6. až 8. 6. 2008. Podmienky budú zverejnené v našom SPRAVODAJCOVI. Záujemcovia sa môžu nahlásiť kol. Miroslavovi Plesarovi ml., Osada Borný, 471 63 Staré Splavy, mobil : 607 623 202. MS v Lučenci sa uskutočnia 27. 7. – 2.8.2008, podrobnejšie bude informovať kol. Vlado Zámečník. Ďalej sa koná III. ročník memoriálu Laca Platku. Zájemcovia o účasť sa môžu prihlásiť u kol. Laca Jurovského, Nábřežná 6, 080 01 Prešov, mobil : 0903 616 517. V Partizánskom sa má uskutočniť akcia „60. rokov športového parašutizmu“ v septembri 2008. Ďalej v nadväznosti na históriu parašutizmu poznamenal, že 11. júla uplynie 50. rokov, čo 12-ročný brat kolegu J. Bartolena skákal z Brigadira.

Kol. Štefan Janáček sa v diskusii spomenul na spoločnú vojenskú službu s kolegom Danom Kollárom. Informoval o založení Miestneho KVV v Šumiaci ako prvý miestny klub na Slovensku, ktorý

má v súčasnosti 12 členov – 10 vojenských výsadcárov a 2 športoví parašutisti. Na zakladajúcej schôdzi klubu bol dohodnutý názov Miestneho KVV Juraja Kriváňa Šumiac. Juraj Kriváň sa narodil v Šumiaci, kde pôsobil ako učiteľ, neskôr odišiel v rámci vojenskej služby za krajského inštruktora parašutizmu do Banskej Bystrice. Informoval o plánovaných štyroch akciách v tomto roku – pri príležitosti MDD ukážka padákov pre školákov na miestnom ihrisku. Ďalej plánujeme uskutočniť branný viacboj (so strelbou, hodom granátom) a opekane v prírode. Na september plánujeme výstup na Kráľovu hoľu (vo výške 1 946,7 n/m). Potom predstavil prítomných členov M-KVV Šumiac – podpredseda klubu Miloš Kollarík, členovia Janko Nosko a Peter Halaj. Vyslovil poďakovanie kol. Tencerovi za napísanie dvoch dielov Dejín parašutizmu na Slovensku. Ďalej v rámci diskusie nadviazal na plánované akcie a informoval o stretávaní M KVV v Šumiaci, kde starosta obce im vychádza v ústrety. Informoval aj o výročnej schôdzi v Prostějove konanej dňa 24. novembra 2007. Poznamenal, že napísal o Šumiaci informatívny článok. Obec Šumiac má ulicu Juraja Kriváňa a jeho pamätná tabuľa je umiestnená na budove knižnice na námestíčku. So starostom obce bolo dohodnuté, že tabuľa sa premiestni na začiatok ulice.

Kol. Albert Mikovíny vo svojom diskusnom príspevku ocenil tradície uctievania hrdinov ako je J. Gabčík, ale chcel poukázať na to, že sa strašne zabúda na II. paradesantnú brigádu, ktorá v SNP mala významnú úlohu. Bol jej účastníkom a zažil aj prepád nemeckého komanda na Lome, kde je v súčasnosti pohostinstvo, vtedy tam boli baraky. Niekoľko ich prezradil, nemeckí vojaci prišli až k týmto barakom a 21 hrdinov tejto II. paradesantnej brigády tam padlo. Po prepade osobne vynášal spolu s ostatnými spolubojovníkmi obhorené telá a ukladali ich vedľa seba. Len jeden sa dal identifikovať, ktorý vybehol z horiaceho baraku a bol strelený do čela. Bol to Rus. Zdôraznil, že príslušníci II. paradesantnej brigády, ktorí v SNP mali ak nie rozhodujúcu, ale určite významnú úlohu. Dost' sa na nich zabúda. Poukázal, že aj tu sú naše tradície v II. paradesantnej brigáde. Potom ďalšia významná udalosť je založenie výsadcového vojska v roku 1947, kde nastúpil v roku 1948. Vtedy sa nerukovalo, ale sa vyberalo zo všetkých druhov zbraní. Prihlasovalo sa dobrovoľne, absolvovali sa ťažké psychotechnické skúšky, telesná zdatnosť atď. Skoky odvahy, dve prekážkové dráhy a pod. Podľa dosiahnutých výsledkov vyberali k výsadcovému vojsku. Preto by sme nemali zabúdať na tú tradíciu, kedy vzniklo naše výsadcové vojsko, kde boli všetci Slováci, ako Jožko Majerský, Jano Kačúr a ďalší. Keď prišiel 50-ty rok, tak došlo k veľkému politickému činu, že všetci „západniari“ boli z výsadcového vojska prepustení. Ostali tam len „východniari“ a my domáci. To bolo to nešťastie. Ale postupne sa to spamätalo a chyby, ale neskoro, sa napravili. Poukázal na to, aby sa na II. paradesantnú brigádu v SNP, ktorá prišla zo Sovietskeho zväzu, nezabúdalo.

Kol. Pavel Franík vo svojom diskusnom príspevku predstavil časť svojej životnej cesty k výsadcovému vojsku. V súčasnosti je predsedom Oblastného KVV v Bratislave, kde na našej výročnej schôdzi zastupuje tento klub spolu s kol. Ľubkou Šuplatovou, dlhoročnou reprezentantkou v parašutizme. Klub má v súčasnosti 115 členov, schádzame sa každý mesiac, máme bohatú činnosť, zúčastňujeme sa akcií poriadanych slovenskými i českými klubmi. Klub vydáva svoj farebný časopis Červené barety, ktorý je prístupný aj na internete. Ďalej informoval o plánovaných akciách klubu. Akciu „Memoriál výsadcového vojska“, aká sa bude konať v Liberci, chcú usporiadať v Smoleniciach v r. 2009. Podotkol, že sa odovzdávali 2 % z daní na činnosť klubov, žiaľ nemáme prácu s mládežou, tak na ne teraz nemáme nárok. Potom odovzdal predsedovi nášho klubu kol. Paľovi Vojtekovi „Pamätný list“, ktorý nášmu klubu udelil KVV Bratislava.

Kol. Vlado Zámečník informoval o 30. MS v parašutizme v tradičných disciplínach a zároveň MS juniorov. Podujatie sa uskutoční v Lučenci v dňoch od 27. júla asi do 2. augusta. Každý záujemca je vítaný. Poznamenal, že o tieto MS sa uchádzali v záverečnom finále Rusko a Slovensko. Slovensko získalo 24 hlasov, čo rozhodlo o ich uskutočnení v Lučenci. ITC zasadalo v Paríži, kde sa o tom rozhodlo. Organizátorom MS pravdepodobne bude Letecké športové centrum v Lučenci. Požiadaval štátneho trénera slovenskej reprezentácie kolegu Dušana Domskeho, aby o MS informoval podrobnejšie – aké máme šance, ako sú naši reprezentanti pripravení, aké majú ambície a či náhodou sa nenašla aj nejaká žena, ktorá by reprezentovala Slovensko.

Kol. Dušan Domský nadviazal na diskusný príspevok kolegu Zámečníka a dodal, že na posledných MS sme skončili na 7. mieste, čo pomerne úspech na slovenské družstvo, ktoré začalo svoju činnosť

robiť 2 roky predtým. Zároveň pochválil DUKLU Trenčín, ktorá bola gestorom tohto športu a dala možnosť vrcholovým športovcom, aby sa zdokonaľovali. Zároveň konštatoval, že aj kol. Marián Sluk má podiel na tejto veci, ako tréner DUKLY. Momentálne je príprava MS závislá na financiách. Dnes zasadala na MŠ SR komisia, ktorá mala rozhodnúť o pridelení financií do aeroklubu, ale príprava reprezentantov stojí okolo 800 tis. až 1 mil. Sk. Zúčastňujeme sa európskych pohárov a minulý rok sme mali aj víťaza svetového pohára Tomáša Marcineka, ktorý zároveň bol aj vyhlásený ako najlepší parašutista stredoslovenského kraja. Ako družstvo sme skončili na ôsmom mieste v MS. Je predpoklad, že aj na týchto MS uspejeme tak, ako sme uspeli v Moskve. Družstvo ako kolektív je v celku dobré, požiadali sme armádu SR o vstup na palubu lietadiel armády SR, čo nám bolo schválené. Reprezentačné družstvo sa skladá z DUKLY a jedného príslušníka letectva, plus mladí parašutisti. Markantný rozdiel je vo výkonoch medzi reprezentantmi a parašutistami v aerokluboch, preto hľadáme perspektívnych mladých ľudí, ktorí by nás boli schopní reprezentovať. Ďalej informoval, že bol rokovat' na VŠ technickej leteckej v Košiciach s dekanom o príprave štúdia začínajúcich parašutistov. Už máme niektorých takých mladých, napr. Oravec z Prievidze. Sú prisľúbené aj ďalšie finančné prostriedky od MŠ SR, tak by sa mohlo s našou reprezentáciou niečo dosiahnuť.

Kol. Dano Kollár sa opýtal na odznak veteránov výsadekoveho vojska a nadviazal na diskusný príspevok kol. Mikovínyho o II. paradesantnej brigáde, že každý deň sa díva z balkóna na chatu „Párajka“, kde bola ukradnutá zástava tejto brigády. Bolo to nad obcou Revúčka a Jiří Šolc to presne opísal, ako tú zástavu v boji pri prepade prieskumnej jednotky túto zástavu ukradli nemeckí vojaci, ktorá zmizla niekde v Nemecku, ešte bola videná v kancelárii gen. Höffleho a potom zmizla v bývalej NDR. Ako sa rozpadol československý štát, tak sa po nej prestalo pátrať, čo je veľká škoda.

Kol. Anton Múdry informoval o odovzdaní odznakov veteránov výsadekoveho vojska pre kluby a kol. Janáček uviedol, že dva odznaky dostal ich miestny klub.

Kol. Štefan Janáček doplnil informáciu o reprezentácii žien v parašutizme a predstavil kol. Šúplatovú ako bývalú reprezentantku a majsterku športu v parašutizme. Potom informoval o situácii v koncentrovani športovcov v parašutizme s poukazaním na DUKLU Prostějov a o reprezentantoch Dynamo Berlín z býv. NDR, ktorí si vybrali letisko v Bratislave v roku 1964 na svoje majstrovstvá v parašutizme na základe vynikajúcich výsledkov československých parašutistov. Potom vyzdvihol činnosť J. Indického v parašutizme a ďalších reprezentantov vrátane žien. Spomenul na minulosť, keď pre parašutizmus boli vytvárané lepšie podmienky, ako v súčasnosti.

Kol. Miky Kodada nadviazal na predchádzajúci diskusný príspevok a vyslovil poznatok, že do prvých desať miest musia športovci, aby obsadili popredné miesta, musia ročne uskutočniť aspoň päťsto zoskokov. V minulosti reprezentanti - 15 mužov a 15 žien aj juniory na „socialistické peniaze“ mali rozpočet 8 mil. Lietali dve AN – 2 a nalietali ročne 600 hodín a reprezentanti mali po päťsto zoskokov, čím sa zvýšila ich šanca na popredné umiestnenie.

Kol. Dušan Domský informoval menovite o mladých adeptoch na športový parašutizmus – Adamčík so sestrou z Martina, ďalej Oravec, Ducký, ktorí by sa postupne pripravovali na reprezentáciu. Aj vo svete, napr. v Nemecku je tiež nedostatok juniorov, ale pripravujú ich aj za súčasných podmienok.

Kol. Vlado Zámečník doplnil kol. Domského o podrobnejšiu informáciu týkajúcu sa výcviku športovca Oravca z Prievidze.

Kol. Jirko Šťastný poďakoval výboru, ktorí ich vystriedal a že ich činnosťou sa aktivita klubu ešte viac rozbehla a pribudlo členov. Uviedol, že je opäť v Banskej Bystrici a ostáva členom nášho klubu. Informoval o svojej účasti na výročnej členskej schôdzi KVV v Zlíne a odovzdal pozdrav výboru od zlínskych kolegov s tým, že chcú nadviazať aktívnejšiu spoluprácu s ďalšími našimi klubmi. Diskusný príspevok ukončil spomenutím na vystavovanie pamätnej tabule 7. výsadekoveho pluku v Prahe.

Kol. Albert Mikovíny informoval, že asi pred desiatimi rokmi popísal dve udalosti vo výsadekovom vojsku. Jedna bola pod názvom „Muži v balóne,“ – stala sa v Prešove a druhá „Vodíková bomba v plameňoch“ – stala sa pri odchode na vojenské cvičenie do Českých Budějovic.

Obidve opísané udalosti dal k dispozícii na zverejnenie v našom SPRÁVODAJCOVI. Kol. Pavel Franík ponúkol tiež zverejnenie týchto udalostí v ČERVENÝCH BARETOCH.

Predseda KVV Paľo Vojtek vyhlásil 20 - minútovú prestávku, počas ktorej bolo podané občerstvenie.

Po prestávke pokračovala rozprava. Kol A. Múdry informoval o akcii „Kasárne“, ktorá sa koná 1. až 3. augusta 2008. Celý plán činnosti žilinského KVV bude uverejnený v SPRAVODAJCOVI. Ďalej informoval o knihách o výsadkovom vojsku vyhotovených v Prahe a výsadkových odznakoch. Potom spresnil, prečo nie je možné v tomto roku poukázať 2 % z daní pre KVV, že v stanovách chýba práca s mládežou. Toto bude na sneme do stanov doplnené.

Kol. Fero Lacko doplnil technickou poznámkou rozpravu o návrh, aby sa odhlasovalo, či členské schôdze klubu sa budú konať v pracovnom dni alebo v sobotu, teda čo nám najlepšie vyhovuje.

Kol. Pavel Franík informoval, že klubové odznaky sa dali vyrobiť v mincovni Kremnica, ktoré budú k dispozícii na sneme v Žiline.

*Kol. Vlado Kavický v nadväznosti na návrh kol. Lacka a ďalšie pripomienky prítomných členov dal odsúhlasiť, aby sa schôdze klubu konali v stredu so začiatkom o 15:00 hodine. **Návrh bol schválený jednomyselne.***

Kol. Ján Jesenák v rámci diskusie poďakoval bývalým veliteľom 22. výsadkovej brigády – Jožko Libič, Jirko Šťastný, Miro Žabka, že sme sa takto stretli už viackrát. Kol. J. Libič na to poznamenal, že J. Jesenák bol najlepší veliteľ družstva 22. výsadkovej brigády. Kol. J. Jesenák ešte za pomoc pri zakladaní tzv. výsadkovej parašutistickej mládežníckej jednotky kol. Emilovi Tencerovi.

Kol. Dušan Hancko z Očovej informoval o hľadaní záujemcov – býv. príslušníkov výsadkového vojska z okresu Zvolen, Detva, Krupina, Žiar nad Hronom aj Lučenec. Niekedy v septembri je plánovaný letecký deň v Očovej. Uviedol, že je zároveň aj „hasič“ a každoročne s SZPB poriadajú výstup na úpätie Poľany, kde havarovalo 7. októbra 1944 IL-2 so 14 príslušníkmi II. paradasantnej brigády. Je tam postavený pomník a ešte sa tam nachádzajú aj zvyšky z lietadla. Ak by bol záujem, môže sa urobiť takýto spoločný výlet v druhej polovici septembra.

Kol. P. Franík informoval o účasti na zasadnutí klubu letcov, kde sa dozvedel, že v Zolnej má byť vyhlásenie bývalých príslušníkov zväzu letcov. Navrhol zvážiť, či by sa pri tejto príležitosti zorganizoval výstup na Poľanu s položením venca k pamätníku.

Kol. D. Hancko ešte doplnil, že na letisku v Očovej bol odstránený výsadkový trenažér aj napriek ich protestom. Ešte je zarážajúce, že v televízii vystupujú akési „missky“ či celebrity. Ona urobí dva zoskoky, možno oba na tandeme a už ju vyzdvihujú, že pestuje parašutizmus, aká je športovkyňa. Potom sa stáva, že sa verejnosti dostávajú takéto nepravdivé informácie. A pritom nič to zvláštneho nie je. Stačí si na letisko doniesť potvrdenie od lekára, že ste zdravý, zaplatíte 6000 Sk, po obede skáčete. Všetko je to o biznise, preto sa nečudujme, že máme tak málo reprezentantov. Záverom predstavil prizvaného veterána výsadkového vojska Lea Kolníka a požiadal ho, aby porozprával tu prítomným o histórii slovenského výsadkového vojska v období II. sv. vojny.

Prizvaný veterán Leo Kolník úvodom poznamenal, že má absolvovaných 16 zoskokov, čo je oproti dnešným tisíckam zoskokov zanedbateľné. Z tých, čo absolvovali výcvik v roku 1943 na letisku Tri Duby, žije okrem neho ešte Viktor Ilavský v Bratislave. Ako 84-ročnému mu ešte zdravie a pamäť slúži, tak môže spomínať. Porozprával o tvrdom výcviku, skákalo sa na nemeckých padákoch RZ – 20. Poznamenal, že Slovensko je malá krajina a má za sebou tri výsadkové školy – nemeckú, anglickú a sovietskú. Príslušníkov výsadkového vojska za jeho pôsobenia bola necelá stovka, boli sme dve čaty, z nich už žije málo asi 8 alebo 10. Skákať prestal v Slovenskej armáde po roku 1945, narukoval k leteckým meteorológom, čo bolo ľahšie, ako u výsadkového vojska, čo bola drina. V r. 1947 sa hlásil u VÚ v Úvrú u Mivone. Tam sa ich zišlo niekoľko aj s Lacom Vašečkom, čo bol prvý organizátor športového parašutizmu na Slovensku. Spolu skákali v padákovskej škole. Na odvode v Prešove ich bolo asi 130, lekáorskými prehliadkami prešli len 11-ti. Potom narukoval do školy leteckého dorastu v Trenčianskych Biskupiciach, kde sa ešte konali psychotechnické skúšky a ďalšie testy fyzickej zdatnosti. Potom odpovedal na otázky od prítomných kolegov, ktoré sa týkali rozdielu medzi výcvikom nemeckým, anglickým a sovietskym, otvárania padákov, používanie záložných padákov... Nemohol konkrétne uviesť rozdiely, ale podľa obrázkov v nemeckom výcviku nepoužívali „brvno“ a „lano“, bol

nácvik kotúl'ov dopredu, dozadu, pády. Zásada bola – mať pri dopade nohy spolu. V tej dobe používané padáky sa nedali ovládať. V škole mali jeden úraz, pri ktorom výsadkár des. Junas z Martina pri dopade roztiahol nohy a zlomil si jednu v členku. Za toto veliteľ npor. Meško mu nariadil zbalit' si padák a odniesť na zhromaždisko aj s tou zlomenou nohou, lebo to, že nemal nohy pri dopade spolu, chápal ako porušenie disciplíny. Ďalej na ďalšiu otázku uviedol, že padák sa nabalil do vaku, mal lano, ktoré sa zaplo v lietadle a pri výskoku z lietadla ten vak ostal na lane. Boli to automatické padáky, takže žiaden voľný pád, keď sa hneď otváral padák. Stalo sa dva krát, že ako sa šnúry uvoľňovali, ostala prehodená jedna šnúra cez vrchlik a výsadkár padal o niečo rýchlejšie, ale nestal sa žiaden úraz. Záložné padáky sa vtedy nepoužívali, RZ-20 bol spoľahlivý padák, len sa nedal ovládať. Pre zaujímavosť uviedol, že lietali na lietadlách okruhy, aby dostali letecké prídavky, v tej dobe v slovenskej armáde to bolo 300 korún, čo bola slušná suma. Dostával ich však veliteľ na zvláštny účet a u neho si mohli dať požiadavku. Na otázku, či dostávali nejaký výsadkový odznak, odpovedal, že mali jeden odznak s bielym padákom. Poznamenal, že sa písalo v časopise Slovenské letectvo, kde písal Ing. Kladník z Martina z mojich poznatkov. Neskôr však v jednej knižnej publikácii sa píše udalosti, ktoré nie sú vôbec pravdivé. Napríklad na výcviku z našej padákovej školy boli v Nemecku veliteľ npor. Meško, čatník Lenárt, Jožo Lahký a Jožo Pisarčík. Ale v knižke Švrlo uvádza Kolníka, ale Kolník nebol na výcviku v Nemecku. Ale počul, vraj sa udialo, že Pisarčík, ktorý vyskočil raz aj na pilotnom padáku, dopadol raz do Hrona a z vody mu pomohla nejaká žena s hrablami.

Kol. A. Mikoviny doplnil otázku, že do r. 1950 sa cvičila záškodnícka činnosť podľa západného vzoru, tak ako bol J. Gabčík. Po r. 1950 sa cvičili organické jednotky podľa sovietskeho vzoru, to znamená: obsadzovanie letísk, dôležitých komunikačných uzlov atď. Tam sa už táto záškodnícka činnosť tak necvičila.

Leo Kolník zareagoval informáciou, že po skončení poddôstojníckej školy sme robili deštručný kurz – kladenie mín, zamínovávanie objektov, mostov. Robili sa výpočty potrebného množstva trhavín – ekrazitu, používala sa bleskovica – zápalná šnúra, rozbušky a okrem toho deštručného kurzu sme absolvovali aj protipechotných mín - nástražných mín aj protitankových mín. Na vnesenú poslednú otázku ako základná zbraň pri nemeckom výcviku bola 8,57 Mauser alebo 9 mm Parabellum odpovedal, že vo výzbroji mali naše pušky vzor 24, mali sme nemecké samopaly, ktoré sme nazývali „plecháče“ a mali sme ľahké guľomety. Skákali sme s puškami, s ľahkými guľometmi a jeden pomocník skákal s debničkami so strelivom. Samopal pri zoskoku sa pritláčal k hrudi a puška sa držala v ruke a pri dopade sa pustila na zem. Niekde čítal, že puška bola pri zoskoku zavesená na šnúre, ale na niečo také sa nepamätá. Celý výcvik bol drina, dôležitá bola fyzická a psychická odolnosť, výsadkár bol na to pripravený, vytrénovaný. Plná poľná bola niekde na izbách (smiech), skákali sme 6 zoskokov a jeden z toho bol nočný, pri ktorom ani nevedel, ako sa ocitol na zemi. Skákali sme z He-111 alebo z JU-52. V Košiciach s ním boli dvaja inštruktori skákania, jeden bol železničiar a druhý bol parašutistom v maďarskej armáde. V kurze inštruktorov sme robili parašutistický výcvik z Dakoty a RZ –20 vedel balit' sám, preto balil do večera všetkým tieto padáky, čo bola riadna fuška. Na druhý deň sa opäť skákalo, čo bol jeho posledný zoskok.

Kol. Š. Janáček informoval o svojej dávnej účasti na stretnutí bratislavských parašutistov po 30-tich rokoch. Predstavovali sa navzájom, každý povedal, koľko má zoskokov, až na jedného postaršieho veterána, ktorý poznamenal, že má len tri zoskoky. Bolo mu pohotovo odpovedané, že bez jeho troch zoskokov by ostatní neabsolvovali stovky zoskokov, niekto predsa musel začať. Potom stručne porozprával o založení Miestneho KVV v Šumiaci a jeho doterajšej činnosti. V nadväznosti na predošlú rozpravu informoval o skákaní s rádiostanicou systémom GK-20 a GK-30. Kol. Leo Kolník ešte doplnil svoje predchádzajúce rozprávanie, že v Košiciach kolegovia mali po dva zoskoky. V Detve býva pani Fábryová, čo niekedy skákala ako športovkyňa v Očovej a má jeden zoskok.

Kol. A. Mikoviny poznamenal, že do povstania prišli z Ruska parašutisti, ktorí mali jeden zoskok a hneď prišli do bojovej situácie.

Kol. Vlado Kavický predložil na schválenie návrh delegátov na Snem KVV, ktorý sa uskutoční dňa 23. mája 2008 v Žiline. Navrhnutí boli kolegovia: **Paľo Vojtek, Vlado Zámečník, Rastislav Vargic, Štefan Janáček, František Lacko, Tiš'an Tibor a Miloš Kollarík**. Návrh bol jednomyselne schválený.

Schôdzu ukončil predseda O-KVV Paľo Vojtek, poďakoval všetkým za účasť a aktívnu diskusiu.

V Banskej Bystrici dňa 9. 4. 2008

Zapísal: Ivan Bartoš, v. r.

*Predseda O-KVV
Paľo Vojtek, v. r.*

Predseda klubu kol. Paľo Vojtek privítal pozvaných hostí a prítomných členov klubu

Príhovor hostí – kol. Anton Múdry predseda KVV SR a kol. Pavel Franík – KVV Bratislava

Rokovanie bolo bohaté na diskusné príspevky

Výročná členská schôdza zaznamenala vysokú účasť členov a hostí

Ďalšie dôležité informácie pre členov O-KVV

Na výročnej členskej schôdzi členský príspevok v schválenej výške 200,-Sk na rok 2008 zaplatili všetci prítomní členovia (kol. Dano Kollár poslal príspevok poštou) vrátane nového člena Milana Hladíka.

Spolu bolo zaplatené členské vo výške: 5.600,-Sk.

Miestny KVV J. Kriváňa v Šumiaci, odovzdal nášmu O-KVV za 12 svojich členov z vybratého členského vo výške 360,-Sk (30,-Sk na člena).

Za 32 členov členský odvod KVV SR je vo výške $32 \times 30,-Sk = 960,-Sk + 360,-Sk =$
1320,-Sk

Štyria členovia, ktorí sa z rôznych dôvodov nezúčastnili na výročnej členskej schôdzi sa žiadajú, aby schválený členský príspevok na r. 2008 v sume 200,-Sk zaslali na adresu:

Mgr. Ivan Bartoš, Starohorská 23, 974 11 Banská Bystrica.

Sú to kolegovia: Braňo Diško, Milan Kaan, Ján Marko a Pavol Putz.

Na ďalšej strane je uvedený Zápis z členskej schôdze Oblastného KVV v Banskej Bystrici konanej dňa 25. augusta 2007 na letisku Malé Bielice – Partizánske, ktorý sa z technických príčin nedostal do nášho SPRAVODAJCU skôr.

Je tam pripojených niekoľko fotografií.

Zápis
z členskej schôdze Oblastného KVV v Banskej Bystrici
konanej dňa 25. augusta 2007
na letisku Malé Bielice - Partizánske

Schôdza sa konala pri príležitosti 60. výročia uskutočnenia prvých zoskokov na letisku Malé Bielice. Schôdzu uvítacím príhovorom otvoril hosťujúci kol. Vlado Kavický. V príhovore oboznámil prítomných s históriou začiatku budovania letiska a uskutočnenia prvých zoskokov na padákoch. Na schôdzi boli prítomní:

16 riadnych členov

5 hostí, redaktorka miestnych novín TEMPO, kameraman a fotograf miestnej televízie.

Predseda O-KVV kol. Paľo Vojtek vyhodnotil činnosť klubu k dnešnému dňu, o ušití klubovej zástavy, informoval o založení nového klubu veteránov na Horehroní, o uskutočnenej akcii v Žiline, prijatí u primátora mesta Žilina a spoločenskom posedení v peknom prírodnom prostredí.

V rámci rozpravy vystúpili nasledovní kolegovia a hostia:

p. Bužek – ocenil návštevu O-KVV Banská Bystrica na letisku Malé Bielice a nadviazal na príhovor o histórii letiska kol. Kavického, spomenul na zakladateľa mesta p. Baťu, vyzdvihol jeho zásluhy pri uplatnení modernej dopravy a budovaní letiska a oboznámil prítomných a prvými uskutočnenými zoskokmi na padákoch.

kol. Zámečník – zaspomínal na svoje prvé zoskoky od r. 1953, osobnostiach v tých časoch, súťažiach v parašutizme, osobitne MS v parašutizme, kde okrem iného skonštatoval, že pretekov sa nezúčastnila ani jedna žena. Vyzdvihol úzku spoluprácu s parašutistami z ČR.. Poznamenal, že kol. Tencer sa t. r. dožíva 80 r. a je autorom knihy Dejiny parašutizmu na Slovensku.

p. Janáček – ako jeden zo zakladateľov Miestnej skupiny Šumiac na Horehroní spomenul tiež na svoje prvé zoskoky, ale najmä informoval o založení Miestnej skupiny Šumiac, ktorá má 10 členov – 9 vojakov vo výslužbe a 1 civil. výsadkára.

kol. Kavický – informoval o úprave letiskových priestorov na ploche pripravovanej pre paraakrobaciu. Konštatoval, že záujem o tento šport zo strany mladých ľudí je malý, zvlášť u dievčat.

kol. Vargic – spomenul svoje prvé zoskoky v Nových Zámkoch, potom v Partizánskom, účasť na súťažiach v parašutizme,

kol. Kodada – stručne uviedol o sebe, že uskutočnil doteraz 360 zoskokov, na základnej vojenskej službe 35, spomenul vysadzovača kol. Tencera, svoje prvé zoskoky a vojenskú službu,

kol. Jesenák a kol. Vargic – v rámci rozpravy pohovorili o svojich prvých zoskokoch, zážitkoch pri zoskokoch, účasti na súťažiach a na nich dosiahnutých úspechoch i neúspechoch.

Schôdzu ukončil predseda O-KVV Paľo Vojtek. Prítomní si posedeli pri guláši, potom sa spoločne odfotovali pri lietadle L-60 S Brigadir, zúčastnili sa prehliadky priestorov letiska a v družnej debata po skončení programu sa rozišli do svojich domovov.

V Malých Bieliciach dňa 25. 8. 2007

Zapísal: Ivan Bartoš, v. r.

Predseda O-KVV

Pavol Vojtek, v. r.

